

Praha, 24. 4. 2014

Milan Šimek, Jiří Balcar, Zdeněk Karásek

KVALITA

Zaměstnatelnost absolventů vysokých škol v ČR

www.kvalita.reformy-msmt.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vymezení pojmu

- **Zaměstnatelnost je kombinace faktorů, které jednotlivcům umožňují rozvíjet se směrem k získání zaměstnání nebo nastoupit do zaměstnání, zůstat v zaměstnání a postupovat ve své profesní dráze.**

Vymezení pojmu

- **Jedná se o složenou koncepci, zahrnující nejen osobnostní vlastnosti, dovednosti, postoje a motivaci každého jednotlivce, ale také další vnější faktory, jež překračují rámec politiky v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, jako je regulace trhu práce, demografická situace, struktura hospodářství a hospodářská situace obecně.**

Cíl v rámci řešení projektu

- **Navrhnout pojetí hodnocení zaměstnatelnosti absolventů vysokých škol v kontextu řešení IPN Kvalita.**

Zhodnocení dosavadních přístupů v oblasti zkoumání a měření zaměstnatelnosti absolventů VŠ

- **V ČR existuje definice absolventa VŠ.**
- **Existuje mnoho kvalitních výstupů a studií.**
- **Problematiku dlouhodobě zkoumá Středisko vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK, především v rámci projektu REXLEX.**
- **Existuje databáze nezaměstnaných absolventů vysokých škol – evidence Úřadu práce České republiky.**
- **Lze vypočítat míru nezaměstnanosti absolventů VŠ, případně použít jiné ukazatele vyjadřující postavení absolventů vysokých škol na trhu práce.**

Zhodnocení dosavadních přístupů v oblasti zkoumání a měření zaměstnatelnosti absolventů VŠ

- **Zaměstnatelnost ovlivňuje ekonomický cyklus, očekávání zaměstnavatelů, struktura pracovních míst, pružnost trhu práce, legislativní nastavení podmínek zaměstnávání, politika zaměstnanosti.**
- **Na zaměstnatelnost absolventů VŠ působí mnoho faktorů např. úroveň odborných znalostí a dovedností, pracovní zkušenosti absolventů, očekávání ve vztahu k budoucí práci a mzdě, osobní vlastnosti, úroveň obecných a měkkých kompetencí.**

Zhodnocení dosavadních přístupů v oblasti zkoumání a měření zaměstnatelnosti absolventů VŠ

- **Při zkoumání zaměstnatelnosti absolventů VŠ je třeba zohledňovat budoucí vývoj trhu práce odvětvích, oborech a profesích.**
- **Jedná se např. o projekty:**
 - Budoucnost profesí – Národní vzdělávací fond
 - Prognóza trhu práce – Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

Šetření mezi zaměstnavateli se zaměřením na měkké a obecné kompetence absolventů VŠ

- V rámci řešení bylo nutné respektovat vazbu na zaměstnavatele a zohledňovat poptávkovou stranu trhu práce.
- Proběhlo šetření mezi zaměstnavateli se zaměřením na kvalitativní aspekty zaměstnatelnosti.
- Jako kvalitativní aspekt byla v rámci řešení stanovena úroveň obecných a měkkých kompetencí.
- Měkké, obecné a odborné kompetence jsou obsaženy v Národní soustavě povolání.

Šetření mezi zaměstnavateli se zaměřením na měkké a obecné kompetence absolventů VŠ

- Datum šetření: leden a únor 2014
- **Osloveno 17,3 tis zaměstnavatelů zaměstnávajících nad 10 pracovníků z celkového počtu 56,9 tis.** (databáze Albertina Silver Edition 10/2013).
- Zúčastnilo se 2 321 firem.
- Použitelná data byla získána od 1186 firem a po úpravách z důvodu dosažení statistické reprezentativnosti počet firem klesl na 770.

Šetření mezi zaměstnavateli se zaměřením na měkké a obecné kompetence absolventů VŠ

- **Vzorek je reprezentativní podle odvětví činnosti (NACE rev.2) a územní struktury – kraje (NUTS3).**
- **Vzorek není reprezentativní z pohledu velikosti firem.**
- **Vzorek 770 firem zahrnoval 93 488 zaměstnaných osob.**
- **85,45 % firem zaměstnávalo zaměstnance s vysokoškolským vzděláním.**

Vybrané výsledky šetření

Důležitost a jak se změní v následujících 10 letech	Importance of skills *		Change of importance in next 10 years **	
	Mean	Std. deviation	Mean	Std. deviation
Řešení problému	5,88	1,121	0,64	0,816
Efektivní komunikace	5,83	1,192	0,72	0,814
Výkonnost	5,82	1,032	0,61	0,840
Flexibilita	5,73	1,124	0,58	0,796
Samostatnost	5,69	1,147	0,64	0,837
Aktivní přístup	5,65	1,121	0,60	0,807
Spolupráce	5,64	1,132	0,62	0,768
Uspokojování zákaznických potřeb	5,64	1,392	0,70	0,841
Kreativita	5,55	1,228	0,55	0,828
Zvládání zátěže	5,55	1,163	0,56	0,871
Celoživotní učení	5,54	1,215	0,62	0,838
Objevování a orientace v informacích	5,52	1,159	0,72	0,793
Plánování a organizace práce	5,47	1,186	0,60	0,790
Ovlivňování ostatních	4,72	1,282	0,33	0,704
Vedení lidí	4,65	1,351	0,46	0,756
Jazyková způsobilost v angličtině	4,56	1,714	0,68	0,817
Jazyková způsobilost v dalším cizím jazyce	3,66	1,692	0,44	0,819
Odborné znalosti a dovednosti	5,69	1,261	0,74	0,853

• Note 1: * A mean of responses on the scale from 1 (not important) to 7 (extremely important)

** A mean of responses on the scale -2 strong decline, -1 moderate decline, 0 no change, +1 moderate increase, +2 strong increase

Note 2: 658 respondents

Vybrané výsledky šetření

- **Výsledky ukázaly, že kompetence Řešení problémů, Efektivní komunikace, Výkonnost, Flexibilita a Samostatnost se zaměstnavatelům obecně jeví více důležité (nebo stejně důležité) jako odborné znalosti a dovednosti. Dalších 10 kompetencí jsou podle zaměstnavatelů důležitější než jazykové kompetence.**

Vybrané výsledky šetření

Požadavky na VŠ, úroveň absolventů a kolik procent chybí	Required level of skills *		Skills of fresh university graduates *		Skill gap (in %)
	Mean	Std. deviation	Mean	Std. deviation	
Řešení problému	5,86	0,971	4,16	1,356	34,98
Efektivní komunikace	5,88	1,005	4,36	1,278	31,15
Výkonnost	5,78	0,987	4,55	1,255	25,73
Flexibilita	5,61	1,001	4,58	1,286	22,34
Samostatnost	5,75	1,013	4,16	1,416	33,47
Aktivní přístup	5,90	0,985	4,71	1,350	24,29
Spolupráce	5,81	0,941	4,52	1,217	26,82
Uspokojování zákaznických potřeb	5,70	1,245	4,20	1,403	31,91
Kreativita	5,49	1,081	4,44	1,293	23,39
Zvládání zátěže	5,73	1,053	4,32	1,380	29,81
Celoživotní učení	5,50	1,214	4,52	1,380	21,78
Objevování a orientace v informacích	5,71	0,981	4,77	1,302	19,96
Plánování a organizace práce	5,56	1,096	4,03	1,410	33,55
Ovlivňování ostatních	4,94	1,253	3,59	1,365	34,26
Vedení lidí	5,04	1,253	3,47	1,473	38,86
Jazyková způsobilost v angličtině	4,82	1,493	4,26	1,478	14,66
Jazyková způsobilost v dalším cizím jazyce	4,06	1,652	3,27	1,499	25,82
Odborné znalosti a dovednosti	5,89	1,094	4,37	1,394	31,08

- Note 1: * A mean of responses on the scale from 1 (not developed skill) to 7 (perfectly developed skill)
- Note 2: 498 respondents

Vybrané výsledky šetření

Úroveň měkkých dovedností absolventů jednotlivých VŠ	Mean level of soft skills *	Std. Deviation	Number of respondents
Univerzita Karlova v Praze	4,69	1,346	160
Masarykova univerzita v Brně	4,49	1,307	170
Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	4,47	1,370	38
Univerzita Palackého v Olomouci	4,43	1,435	129
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	4,42	1,499	65
Vysoká škola ekonomická v Praze	4,39	1,450	146
Vysoké učení technické v Brně	4,26	1,388	129
České vysoké učení technické v Praze	4,19	1,289	163
Mendelova univerzita v Brně	4,16	1,209	81
Česká zemědělská univerzita v Praze	4,14	1,435	102
Akademie múzických umění v Praze	4,08	1,605	25
Slezská univerzita v Opavě	4,03	1,327	68
Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	4,02	1,446	123
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	3,99	1,387	92
Západočeská univerzita v Plzni	3,92	1,478	111
Univerzita Pardubice	3,90	1,438	77
Ostravská univerzita v Ostravě	3,89	1,392	102
Technická univerzita v Liberci	3,89	1,403	94
Univerzita Hradec Králové	3,87	1,388	75
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	3,87	1,540	94
Akademie výtvarných umění v Praze	3,85	1,586	27
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	3,83	1,464	87
Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích	3,77	1,750	35
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	3,75	1,191	32
Univerzita obrany	3,70	1,540	27
Janáčkova akademie múzických umění v Brně	3,67	1,494	27
Policejní akademie České republiky	3,59	1,476	29
Vysoká škola polytechnická Jihlava	3,40	1,519	35

- Note 1: * A mean of responses on the scale from 1 (not developed soft skills) to 7 (perfectly developed soft skill)

Vybrané výsledky šetření

- Příklad vyjádření zaměstnavatelů k prospěšnosti certifikace měkkých kompetencí:
- Rozhodně ano: 15,5 %
- Spíše ano: 45,4 %
- Rozhodně ne: 7,2 %
- Spíše ano: 31,9 %

Návrhy a doporučení

- K posuzování úrovně zaměstnatelnosti absolventů vysokých škol doporučujeme využívat kvantitativní a kvalitativní hledisko.

Návrhy a doporučení

- Pro měření a hodnocení zaměstnatelnosti absolventů vysokých škol z kvantitativního pohledu doporučujeme:
 - **Využívat některý z existujících ukazatelů míry nezaměstnanosti absolventů VŠ nebo kombinaci několika z nich, se zaměřením na postižení stavu a vývoje v delším časovém období.**

Návrhy a doporučení

- Z kvalitativního pohledu doporučujeme:
 - **Zavést systém pravidelného monitoringu a hodnocení úrovně měkkých a obecných kompetencí ze strany zaměstnavatele a absolventů vysokých škol.**

Návrhy a doporučení

- **Plošné zavedení ověřených nástrojů k diagnostice a rozvoji podnikavosti a měkkých kompetencí definovaných Národní soustavou povolání na všech úrovních vzdělávacího systému, včetně proškolení pedagogů pro práci s těmito nástroji.**
- **Zdůvodnění:**
 - Zvýšení úrovně podnikavosti a dalších měkkých kompetencí musí být realizováno zavedením jednotného přístupu a nástrojů v rámci celého systému počátečního vzdělávání. Není vhodné, aby jednotlivé školy přistupovaly ke splnění tohoto cíle nejednotně na základě vlastních řešení, neboť současná praxe ukazuje, že tento přístup nezaručuje potřebné výsledky.

Návrhy a doporučení

- **V případě realizace předchozího návrhu navrhujeme:**
- **Plošné zavedení "Certifikátu měkkých kompetencí", který by vydávaly školy svým absolventům jako standardní dokument přijatelný pro:**
 - a) další stupně vzdělání,
 - b) zaměstnavatele.

Návrhy a doporučení

- **V oblasti obecných kompetencí navrhujeme zejména opatření ke zlepšení výuky a využívání cizích jazyků - angličtiny povinně a dalších (s doporučenou němčinou) - s nastavením požadované výstupní úrovně dle mezinárodních standardů (např. B1, B2, C1) pro jednotlivé úrovně ZŠ, SŠ a VŠ.**

Návrhy a doporučení

- **Navržený přístup je zcela v souladu se Závěry Rady EU (2012/C 169/04) ze dne 11.5.2012 o zaměstnatelnosti absolventů vzdělávání a odborné přípravy.**

KVALITA

Děkujeme za pozornost!

www.kvalita.reformy-msmt.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ